

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА ПЛАНИНСКИТЕ ВОДАЧИ В БЪЛГАРИЯ

Общи правила

1. Етичният кодекс на планинските водачи в България се прилага във всички случаи на упражняване на професията „планински водач“.
2. В работата си планинските водачи спазват действащото в Република България законодателство и настоящия Етичен кодекс. Като добри практики се използват и предписанията на Международния съюз на сдруженията на планинските водачи (UIMLA) и Международния съюз на високопланинските водачи (UIAGM).
3. Планинският водач има застраховка „Професионална отговорност“.
4. Опазването на живота и здравето на клиентите имат предимство пред изпълнението на програмата/дейностите, когато същите са в планинска и природна среда, независимо дали тя е възложена от работодател или е обект на договор с клиентите.
5. Планинският водач упражнява професията в съответствие с нормите за безопасност, актуалната законодателна рамка и официална дефиниция на професията (както и различните нива на упражняване на професията). Не поема ангажименти, които не отговарят на професионалната му компетенция според НТР и за която е получил квалификация и правоспособност.
6. Планинският водач постоянно поддържа, опреснява и разширява познанията и компетенциите си.
7. Водачът има право да води групи в чужбина, в съответствие с изискванията на местното законодателство.
8. За неетично поведение на планинския водач може да се смята уронване престижа на професията "планински водач". В това число поведение, несъответстващо на нормите за безопасност и официалната дефиниция на професията.

Отношение към околната среда

9. Планинският водач оказва минимално въздействие върху околната среда, независимо дали се намира в защитена територия или извън такава. Той възпитава и насърчава клиентите си да имат същото щадящо природата поведение.

10. Планинският водач уважава културата на местните общности и се стреми да не променя начина им на живот. Той възпитава и насърчава клиентите си да имат същото поведение.
11. Планинският водач спазва ограничителните режими, не организира и не води дейности, които имат потенциал да замърсяват или увреждат околната среда.
12. Планинският водач се информира за метеорологичните условия и за състоянието на планината/района, в който води клиенти, преценява трезво и обективно обстановката при избора си на маршрут или дейност в планинска и природна среда.

Отношение към клиентите

13. Планинският водач има еднакво отношение към всички свои клиенти, без оглед на техния пол, възраст, националност, религия, физически и психически качества.
14. Подборът на маршрути, конкретните пътища/варианти за преминаване, сложността, натоварването и дейностите в планинска и природна среда е редно да се направят от планинския водач при съобразяване с възрастта на клиентите и тяхната подготовка, като особено внимание се обръща на децата.
15. Планинският водач е отговорен за безопасността на клиентите.
16. Планинският водач се грижи за създаване и поддържане на екипен дух и положителна атмосфера сред клиентите си.
17. В работата си с клиентите, планинският водач ги наставлява и им помага им да открият планината във всички нейни аспекти – география, история, климат, поминък и култура на местното население. Това включва и обучение в опазване на природата, уважение към културата на местното население, правила и мерки за безопасност в планинска и природна среда. Във всички случаи водачът дава и личен пример със своето поведение.
18. Планинският водач проверява редовно и поддържа в изправност и добро състояние екипировката, която ползва, включително планинското облекло. Това се отнася както за личната му екипировка, така и за тази, която би предоставил на клиентите по договор или в извънредни обстоятелства.
19. Планинският водач осъществява договорената програма/дейност при пълна прозрачност по отношение на условията, цената, задължителната екипировка, отговорността и др. в планинска и природна среда – какво

включва и какво не включва предложената цена, каква лична екипировка следва да имат клиентите. Информацията съдържа и условията за прехвърляне на отговорността върху клиентите, в случай че те не изпълняват указанията на планинския водач и се отклоняват от договорените маршрути и дейности по своя инициатива.

20. Планинския водач съобразява и се съгласява с броя на клиентите, които води по даден преход, вземайки предвид особеностите на терена и маршрута (техническа трудност, продължителност) и особено със своята подготовка и възможност да управлява групата в нормална и в критична ситуация, както и с приетите правила и норми в професионалната среда. Съобразява се с климатичните и метеорологичните условия, с екипировката на клиентите, с тяхната физическата, психическа и техническа подготовка, за да прецени и предприеме необходимите превантивни мерки за избягване на инциденти.
21. Планинският водач постоянно следи за равнището на физическа, техническа и психическа подготовка на клиентите си. Водачът има право да отстрани клиент от определена дейност, ако той не е адекватно екипиран и/или неговите лични възможности не му позволяват да изпълни дейността безопасно и това може да постави в опасност живота или здравето му, както и на останалите клиенти или на трети лица. Особено внимание се обръща на децата.
22. Водачът по принцип не изоставя клиентите си, освен под надзора на друго отговорно и компетентно лице (водач, хижар и др.) по преценка на водача, като за целта използва сигурно и безопасно място. Изключение от това правило може да има единствено в случай на необходимост водачът да окаже непосредствена помощ на един или повече клиенти или да отиде лично да потърси помощ.
23. Ако планинският водач прецени, че е наложително отстраняването на клиент от групата поради невъзможност да се справи с маршрута или с цел запазване на неговото здраве, го прави по възможно най-уважителния за клиента начин и при първа възможност информира за това възложителя.
24. При произшествие водачът е длъжен да информира на спешен телефон 112 или ПСС и да окаже първа долекарска помощ на пострадалия/пострадалите, като същевременно се погрижи за безопасността на останалите клиенти.

Отношения с колеги

25. Планинският водач се отнася с уважение към колегите си. В случай на нужда, им оказва помощ.
26. При забелязване на извършено нарушение от колега, планинският водач първо прави опит да информира за това своя колега и да коментират случая, с цел отстраняване на нарушението в момента и занаяпред.
27. Когато работи със стажанти, планинският водач им предава както познанията и уменията си, така и ценностите, залегнали в Етичния кодекс.
28. Планинският водач поддържа колегиални отношения с другите представители на планинските професии (хижари, планински спасители, ски-учители, метеоролози, горски и паркови служители, оператори на лифтове, служители в туристически информационни центрове и общини и други), както и с всички, практикуващи планински туризъм.
29. Планинският водач не трябва да злепоставя колегите си с неверни, неточни (недоказани или непроверени факти) и преднамерени изказвания.
30. При забелязване на нарушение или проблем (съществуващ или потенциален) в група на свой колега, планинският водач го информира възможно най-бързо и без знанието на клиентите.
31. Планинският водач уведомява свои колеги и други лица, преминаващи през района, за установени от него опасности в планината (има се предвид рязко влошаване на времето, разрушени пътеки, липсващи маркировки и др.), ако пръв узнае за това. А при първа възможност подава сигнал и до компетентните институции.
32. При установена нелоялна конкуренция и незаконни действия в планинска и природна среда, планинският водач сигнализира възможно най-бързо компетентните институции.

Взаимоотношения с туроператори и други възложители

33. Водачът дължи на възложителя на услугата „планински водач“ уважение, лоялност и професионализъм при изпълнение на поетите по договор към клиентите ангажименти за програма, маршрут и услуги. Ако същите потенциално могат да застрашат живота или здравето на клиента, водачът следва да обсъди това на първо място с възложителя;
34. За да бъдат колегиални отношенията и да се запази имиджа на възложителя на услугата, е важно планинският водач да поема

ангажменти, съответстващи само на неговите възможности и квалификация.

35. Клиентите на възложителя, не са клиенти на водача. По силата на своя ангажимент като „планински водач“, водачът следва да запази пълна конфиденциалност по отношение на всякакви договорки от логистично, финансово или креативно естество имащи отношение към уникалността на туристическия продукт/програмата или пакета от услуги. Водачът няма право през времетраенето на договора да рекламира своите услуги или тези на други водачи или възложители.
36. Водачът може и е редно да откаже ангажимент, ако установи, че изискванията на туроператора или друг субект или възложител на услугата „планински водач“ (допустим по Закона за туризъм) излизат извън рамките на закона, нормите за безопасност в планинска и природна среда, нивото му на компетентност и настоящия кодекс.
37. Планинският водач информира възложителя, за наличие на противоречия с действащото законодателство и нормите за безопасност в професията и при необходимост съдейства за коригиране на програмите.

Настоящият Етичен кодекс на планинските водачи в България е приет на 23 април 2019 г. В София, в рамките на Общо събрание на „Планини и хора - Асоциация на планинските водачи в България“